

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра живопису
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи на здобуття ступеня бакалавра

на тему: Сюжетно-тематична композиція

«Сицью»

Виконав: студент 4 курсу Вень Цюаньхао
023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітньо-професійна
програма «Станковий живопис»

Керівник: професор Ковтун В. І.

Харків – 2026

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»**Кафедра станковий живопис / денна форма навчання**

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри живопису

Ковальова М. М.

«01» травня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Вень Цюаньхао

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи): Сюжетно-тематична композиція «Сицью»

Керівник проєкту (роботи): Ковтун Віктор Іванович, професор

затверджений наказом вищого навчального закладу від «01» травня 2026 року № 106-ОС.

2. Строк подання студентом творчого проєкту 1 червня 2026 року.

3. Вихідні дані до творчого проєкту: Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та живописні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список використаних джерел;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання 1 травня 2026 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень</i> <i>Травень</i>	

5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент

(підпис)

Вень Цюаньхао

(прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис)

Ковтун В. І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Сучасний світогляд образотворчого мистецтва висуває вимогу до переосмислення традиційної перформативної естетики, шукаючи шляхи, за якими історичні форми культурного самовираження знаходять відгук у сучасних концептуальних рамках. У цій дисертації пропонується комплексне дослідження переосмислення тематичного ядра опери «Сицую» (戏曲) та перетворення її властивих наративних і візуальних образів на єдине, цілісне художнє рішення. Дослідження розпочинається зі збору та впорядкування підготовчих матеріалів, створюючи потужну основу, заповнюючи прогалину між архівними дослідженнями та творчою інновацією сьогодення. Аналізуючи існуючі аналоги у різних медіа, дослідження визначає патерни репрезентації, які історично визначали цей жанр, дозволяючи критично оцінити їхню сучасну застосовність та потенціал до еволюції та прогресу.

Центральним елементом цього дослідження є розробка авторської концепції, що спрямована на реконструкцію есенції присутності артиста опери за допомогою нової візуальної мови. Проблема потребує пошуку засобів вираження, здатних втілити творчу ідею з точністю та емоційною глибиною. Методологія поєднує технологічні та графічні засоби для втілення оригінальних ідей, забезпечуючи, відображення кінцевого результату за допомогою синтезу традиційної майстерності та сучасних технік. У центрі уваги залишається динамічна взаємодія між виконавцем та простором, що дозволяє вловити плинність руху та інтенсивність вираження, які характеризують цей вид мистецтва. Тематичне дослідження заглиблюється у символічне значення кольору, композиції та жестів, інтерпретуючи яскраві червоні відтінки та вишукану вишивку як декоративні елементи і носії культурної пам'яті та емоційного резонансу. Дослідження припускає, що ізоляція фігури на контрастному тлі служить для посилення внутрішньої розповіді, створюючи фокусну точку, яка втягує глядача у театральний момент і наближує до концептуального відтворення традицій опери.

ABSTRACT

The contemporary worldview of the visual arts calls for a rethinking of traditional performative aesthetics, seeking ways in which historical forms of cultural self-expression can find resonance within contemporary conceptual frameworks. This dissertation proposes a comprehensive study of the reinterpretation of the thematic core of the opera “Sitsyu” (戏曲) and the transformation of its inherent narrative and visual images into a unified, holistic artistic solution. The study begins with the collection and organization of preparatory materials, creating a solid foundation and bridging the gap between archival research and contemporary creative innovation. By analyzing existing analogues across various media, the study identifies patterns of representation that have historically defined this genre, allowing for a critical assessment of their contemporary relevance and potential for evolution and progress.

The central focus of this study is the development of an original concept aimed at reconstructing the essence of an opera artist’s presence through a new visual language. This challenge requires the identification of expressive means capable of embodying the creative idea with precision and emotional depth. The methodology combines technological and graphic tools to realize original ideas, ensuring the final result is rendered through a synthesis of traditional craftsmanship and modern techniques. The focus remains on the dynamic interaction between the performer and the space, allowing one to capture the fluidity of movement and the intensity of expression that characterize this art form. The thematic study delves into the symbolic meaning of color, composition, and gestures, interpreting vivid red hues and exquisite embroidery as decorative elements and carriers of cultural memory and emotional resonance. The study suggests that the isolation of the figure against a contrasting background serves to amplify the inner narrative, creating a focal point that draws the viewer into a theatrical moment and brings them closer to a conceptual reimagining of opera traditions.

ЗМІСТ

1.	Обґрунтування актуальності теми.....	8
2.	Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.....	9
3.	Аналіз аналогів.....	12
4.	Розробка авторської концепції рішення теми.....	16
5.	Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму.....	18
6.	Технологічні та живописні засоби виконання художнього твору.....	19
7.	Висновки.....	22
8.	Список використаних джерел.....	23
9.	Список ілюстрацій.....	00
10.	Альбом ілюстрацій.....	00

1. Обґрунтування актуальності теми

Сучасний мистецький ландшафт закликає до критичного аналізу традиційних видів сценічного мистецтва, зокрема в контексті китайського «Сицюй». У цій дисертації висувається теза щодо значення «Сицюй», як форми традиційного регіонального мистецтва, а також його ролі як важливого носія культурної пам'яті, естетичної філософії та багатогранності наративу. Актуальність цієї теми полягає у зміні перспективи розгляду «Сицюй» (далі Сицюй), як статичного артефакту культурної спадщини, до визнання його динамічною, живою мовою, здатною висловлювати універсальні людські переживання через унікальну візуальну та перформативну синтаксичну структуру. Традиційна китайська опера поєднує музику, поезію, танець і бойові мистецтва в цілісне мистецтво, яке створює різноплановий формат викладу сюжету. В епоху, що характеризується швидкими цифровими змінами та уніфікацією світової культури, багатий символізм та стилізовані рухи Сицюй пропонують альтернативну розповідь, яка відрізняється глибиною та особобою специфікою. Сьогодні актуальність опери впливає з необхідності збереження та переосмислення давніх традицій, забезпечення їхнього існування через активну участь у творчому процесі. Досліджуючи візуальне втілення Сицюй в опері, у цій роботі розглядається взаємодія між збереженням культурної спадщини та сучасними художніми інноваціями.

Тематична основа картини зосереджена на постаті танцівниці як центральному архетипі в мистецтві Сицюй. Постать уособлює поєднання сили, грації та емоційної насиченості, виступаючи носієм складних сюжетів, що розкривають теми вірності, самопожертви, кохання та життєстійкості. Аналіз цього архетипу відкриває перспективу для ширшого розгляду соціокультурних процесів, зокрема еволюції гендерних ролей та вираження ідентичності в рамках традиційних структур. Візуальне представлення танцівниці у вишуканих костюмах, з символічним макіяжем та традиційними

жестами дозволяє проаналізувати процес формування значень у мистецтві перформансу.

Актуальність теми поширюється на технічну складність передачі швидкоплинної природи вистави в статичному медіумі. Жіноча виконавиця в стилі Сицюй визначається рухом, плавністю рухів рукавів та точністю жестів рук, які передають цілі сюжетні лінії без слів. Для глибокого розуміння лінії, ритму та просторової композиції подача цієї динамічної енергії у живописному форматі потребує глибокого розуміння теми та мистецтва традиційної опери. Щоб зобразити цю енергію, художник повинен орієнтуватися у просторі між застиглим моментом і натяком на рух, створюючи образ, сповнений життя та потенціалу для наступного кроку чи повороту. Ці ідеї і традиції виділяють твір з-поміж звичайних образів, представляючи його як дослідження часу, присутності та вічної сили театального жесту.

Вибір даної теми як центральної лінії дисертації зумовлений її здатністю заповнити прогалину між минулим і сьогоденням. Танцівниця є позачасовим символом, проте її образ еволюціонує з кожним поколінням митців, які прагнуть втілити її суть. Присвячуючи це дослідження її образу, картина сприяє постійній еволюції візуальної спадщини Сицюй, гарантуючи, що цей вид мистецтва й надалі звертатиметься до нової аудиторії через живопис. Актуальність полягає саме в цьому акті трансформації – перенесенні традицій сцени та переосмисленні їх як візуального досвіду, що має власну цінність, водночас шануючи свої корені.

2. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

На підготовчому етапі формується ідеологічна структура, що лежить в основі художнього дослідження. Цей етап охоплює систематичний збір, критичну оцінку та структуровану систематизацію матеріалів, що включають

історичну документацію, культурний контекст, технічні характеристики та порівняльні візуальні дослідження. Дослідження здійснюється у трьох взаємопов'язаних аспектах: теоретичні засади, що базуються на наукових працях; практичні знання, отримані з живих традицій; та візуальні орієнтири, що визначають композиційні рішення.

Матеріали з архівів державних колекцій є хронологічною основою для вивчення розвитку сценічного мистецтва Сицюй. У музейних каталогах задокументовано еволюцію костюмів у різні династичні періоди, що дозволяє простежити зміни у силуетах, орнаментах та символічному колірному оформленні. У театральних архівах збереглися записи вистав, які дають змогу простежити регіональні відмінності у традиціях Пекінської опери, зокрема щодо архетипів персонажів та пов'язаних із ними візуальних мов. У наукових публікаціях, присвячених театральним реформам династії Цін, також розглядаються процеси стандартизації макіяжу, конструкції головних уборів та ієрархії одягу, які досі спостерігаються у сучасній практиці. Етнографічні дослідження висвітлюють соціальні функції Сицюй в китайських громадах, документуючи церемоніальні контексти, в яких символіка певних кольорів має особливе значення. На основі антропологічних польових досліджень, що проводилися з 1980-х років, зібрано архів усних розповідей майстрів-виконавців, що зберегли знання про лексику жестів, техніки емоційного вираження та філософські засади, які пов'язують фізичні рухи з сюжетним змістом.

У рамках вибірки кольорів систематично виокремлюються характеристики кольорів з еталонних матеріалів, що дозволяють встановити взаємозв'язки між домінуючими відтінками та їхніми символічними асоціаціями. Багряно-червоний колір посідає провідне місце в палітрі, асоціюючись із загальновизнаними значеннями життєвої сили, сприятливих знаків та драматичної напруги. Допоміжні кольори розподіляються пропорційно відповідно до традиційних ієрархічних систем – білий, що символізує чистоту та підкреслює рух, синьо-зелені акценти, що додають

декоративного багатовимірності, та глибокий чорний, що визначає просторові межі. Символіка кольорів у живописі персонажів китайської опери становить інший важливий аспект цієї художньої традиції.

У гримі Пекінської опери використовуються яскраві кольори та візерунки для відображення характеру, ідентичності та долі персонажів, що є ключовим елементом і важливим символом китайської культурної спадщини. Червоний колір символізує вірність, чесність та мужність, що простежується у таких персонажах, як Гуань Юй, тоді як у дизайні костюмів він уособлює пристрасть, святковість та удачу. Білий колір у гримі означає підступність та хитрість, що ілюструють такі персонажі, як Цао Цао, проте у костюмах він створює візуальну паузу та підкреслює рух і грацію. Чорний колір символізує суворох персонажів з атмосферою урочистості, таких як Бао Чжен, втілюючи силу, брутальність та сміливість.

Синій колір зображує мужність, лютість та хитрість, тоді як зелений символізує наполегливість та імпульсивність. Фіолетовий колір представляє чесних, врівноважених персонажів, а жовтий означає хоробрих та безжальних воїнів або хитрих вчених. Золото та срібло часто використовуються для зображення божественних істот, будди або надприродних персонажів. Цей колірний лексикон надає художникам усталений символічний словник культурного значення.

Паралельно з теорією кольору дослідження поширюється на семіотику конструкції костюмів та їхнього оздоблення. Вишукані шати, головні убори та аксесуари є динамічним продовженням індивідуальності виконавця. Дослідження зосереджується на структурних елементах, які визначають рух: довжина рукавів-крил, вага китиць на головному уборі та жорсткість коміра. Такі фізичні особливості формують хореографію, перетворюючи тіло на носія стилізованого вираження. Також деталями є квіткові візерунки, луска дракона, хмарні орнаменти та їхні конкретні асоціації із соціальним статусом, родом та архетипом персонажа.

У концептуальній основі зазначені вишукані сині відтінки, зелені та рожеві квіткові вишивки, які слід зіставити з історичними прецедентами, щоб забезпечити автентичність у зображенні статусу та елегантності. Характерні пози фіксуються з послідовності жестів, взятих з записаних виступів, що формують еталонні рамки образів. Позиції рук часто супроводжуються детальною нотацією, яка описує рух пальців, кут нахилу зап'ястя та траєкторію руху руки по яким тренуються виконавці. Вимірювання нахилу голови та орієнтації тіла визначають пропорційні співвідношення між виконавцем та уявним простором.

3. Аналіз аналогів

Дослідження аналогічних творів формує фундамент для розуміння художньої спадкоємності та сучасної актуальності представлення традиційної китайської опери у образотворчому мистецтві. Даний аналіз охоплює ряд аспектів від класичних традицій китайського живопису до сучасних інтерпретаційних підходів, розкриваючи, як художники історично зверталися до театральних тем та культурних перформансів.

Традиції китайського живопису включають широкий спектр прикладів зображення театральних сцен та акторів. У династіях Мін та Цін живописці часто зображували оперні вистави, документально фіксуючи костюми, жести та сценічні композиції з надзвичайною точністю. Ці твори виконували подвійну функцію художнього вираження та історичних записів, зберігаючи візуальну інформацію про традиції Сицзюй. Використані в цих історичних творах техніки роботи пензлем відображають тонке сприйняття фактури тканин, зокрема плавності оперних костюмів та динаміки руху рукавів і стрічок під час вистави. Західне художнє осмислення китайської опери представляє ще одну важливу аналогічну категорію. У фундаментальних творах традиційного китайського живопису, зокрема, дух вистави часто

передавався через витонченість ліній та натяк на рух. Сувій «Нічні веселощі Хань Сіцзая» (іл. 1), що приписується Гу Хунчжуну з X століття, слугує первинним аналогом. Сувій встановлює візуальну граматику придворного виступу, фіксує музикантів і танцюристів у миті живої дії. Художник використовує туш і фарби на шовку, створюючи ритмічний потік, що віддзеркалює музикальність сцени, і технікою, яка визначає сучасний концептуальний напрям, де найважливішими є плавність рухів рукавів виконавця та витонченість пози. Акцент тут робиться на наративній можливостях фігур, де сама поза розповідає історію з принципом, що залишається центральним для задуманої композиції.

Наприкінці XIX – на початку XX століття європейські митці знайомилися з китайськими театральними традиціями завдяки гастролуючим трупам та культурним обмінам. Художники, зокрема ті, що належали до руху «ар-нуво», вплітали у свої композиції стилізовані китайські фігури та театральні елементи, часто поєднуючи східні та західні естетичні уявлення. Ці міжкультурні інтерпретації розкривають як захоплення, так і несприйняття, пропонуючи уявлення про роль візуального зображення у подоланні культурної відстані та збереженні автентичності. Переходячи до XX століття, творчість Чжана Дацяня (іл. 2, 3) є важливим орієнтиром для порівняння в плані трактування костюмів та інтенсивності кольорів. Його серія, присвячена Пекінській опері, створена в середині XX століття, демонструє майстерність у передачі вишуканих фактур оперних шатів та сміливості сценічного гриму. Підхід Чжана Дацяня часто полягав у поєднанні традиційних технік роботи тушшю з яскравою палітрою, що відтворювала театральне освітлення сцени. У його зображеннях костюми являють собою продовження емоційного стану персонажа, з складками тканини, що нагадують імпульс танцювального руху. Контраст, якого він досяг, був хроматичним і атмосферним, створюючи відчуття глибини, що ізолює виконавця, одночасно пов'язуючи його з культурним середовищем.

Сучасні китайські митці ХХІ століття запровадили інноваційні підходи до традиційних тем у перформансі. Деякі з них залишаються вірними класичній іконографії, водночас використовуючи сучасні матеріали та техніки, створюючи діалог між спадщиною та інноваціями. Інші деконструють традиційні образи, фрагментуючи знайомі символи, щоб дослідити питання культурної ідентичності в умовах глобалізації. Ця розбіжність стратегій демонструє гнучкість тематики та її здатність одночасно підтримувати численні інтерпретаційні рамки.

Гуань Лян (1900–1986) є основоположником сучасного китайського живопису в жанрі китайської опери та створив власний візуальний стиль, для зображення оперних персонажів (іл. 4, 5). Художник застосував західні техніки живопису до традиційної техніки туш-акварелі, ставши першим митцем, якому вдалося поєднати ці традиції, зберігши при цьому виразний дух китайської естетичної культури. Оперні персонажі Гуань Ляна виконані «дитячим стилем», для якого характерні прості, легкі мазки, які не дотримуються суворої анатомічної точності чи класичних правил перспективи. Стилiстичний вибiр Гуань Ляна пiдпорядкований спрощеним формам, які передають усі нюанси виразу персонажів, фіксуючи швидкоплинну драматичну напругу навіть у обмеженому просторі картини. Значення внеску Гуань Ляна полягає у встановленні оперних персонажів як основної теми живопису, створенні великої кількості оперних персонажів з різними характерами за допомогою мови китайського живопису і формуванні самостійного стилю живопису.

Лін Фенмян (1900–1991) розробив паралельний, але самобутній підхід до живопису оперних персонажів, який наголошує на поєднанні кольору та форми за допомогою мінімалістичних площинних фігур. Робота «Фігури Пекінської опери» (іл. 6) є унікальною композицією серед його оперних зображень: на ній зображено чотирьох персонажів, розташованих у яскравій гармонійній композиції. Лін зобразив своїх актрис з поглядами, спрямованими до центру картини, при цьому кожна фігура зберігає унікальну позу та рух,

створюючи одночасно єдність та індивідуальність. Художник використовував мінімалістичні плоскі форми виразних, яскравих кольорів на тлі шарів плинної та напівпрозорої тканини для костюмів, створюючи візуальний словник, що врівноважує абстракцію з впізнаваною театральною формою. Його підхід значно відрізняється від стилю Гуань Ляна, зосередженого на туші, надаючи пріоритет колірним взаємовідносинам та композиційній рівновазі у іншому відображенні концепту простоти, зберігаючи при цьому виразну суть оперного виступу. Творчість Лін Фенмяна, поряд з творчістю Є Цянью та Чень Шифа (іл. 8, 9), є значним внеском майстрів сучасної історії китайського мистецтва у жанр оперного фігуративного живопису.

Є Цянью (1907–1996) привніс у зображення оперних персонажів особливу чуттєвість завдяки ескізним мазкам та сильному відчуттю руху й динамізму, що тісно співзвучні з перформативним характером Сицзюй. Є Цянью найбільш відомий своїми зображеннями балерин, виконавців народних танців, представників етнічних меншин та артистів китайської опери. У картині «Ресторан Дачен» (іл. 7) він продемонстрував поєднання в одній композиції кілька театральних сцен, інтегруючи відомі оперні моменти, такі як «Ю Тан Чун» (Су Сань, що стоїть на колінах із проханням) та сцени з «Янь Ян Лоу», з динамічною напругою та рухом у всьому полі зору. Різкі, лаконічні риси характеризують підхід Є забезпечуючи яскраве та виразне зображення персонажів, з обробкою фігур, костюмів та гриму на обличчях досягає реалістичної анімації. Такий акцент на русі та динамізмі безпосередньо вирішує проблему зображення вистави у статичній формі, що є центральною проблемою для будь-якого художника, який працює з оперною тематикою.

Гао Маде (нар. 1919 р.) є сучасним продовжувачем традиції оперного фігуративного живопису. Здебільшого він є самостійним художником, на якого вплинули відомі китайські карикатуристи, зокрема Є Цянью. Присвятивши себе малюванню оперних персонажів з кінця 1960-х років, Гао представляє персонажів з різних оперних традицій, включаючи оперу Кунь, Пекінську оперу, оперу Чуань, Кантонську оперу та оперу Хуанмей,

демонструючи широту жанру. Картина «Приборкання демонів» (іл. 10) зображує цього популярного персонажа у версії пекінської опери з червоним візерунком у вигляді полум'я на лобі, передаючи особливу сцену, пов'язану з роллю, де персонаж дихає вогнем. Творчість Гао Маде є втіленням поєднання традиційної китайської опери та класичної краси китайського мистецтва, що робить значний внесок у збереження відомих сцен китайської опери.

4. Розробка авторської концепції рішення теми

Формування авторської концепції для поставленої теми ґрунтується на поєднанні історичної поваги та сучасної візуальної мови, спрямованому на втіленні швидкоплинного духу опери Сицзюй в статичному форматі мистецтва. Центральна теза полягає в суті традиційної китайської опери полягає в кінетичній енергії та емоційному резонансі, що містяться в позі виконавця та символічному значенні його вбрання. Для надання пріоритету динамічній напрузі між фігурою та порожнечою є використання різкого контрасту глибокого, поглинаючого фону, щоб ізолювати виконавця та піднести його присутність до єдиного, сакрального фокусу. Таким чином, ізоляція виконує функцію створення зосередженого поля енергії, де розгортається драма, дозволяючи глядачеві проектувати власне бачення на цей застиглий момент вистави.

Основою колірної стратегії роботи є межі суто декоративних рішень що стають самостійним засобом розповіді. Яскравий червоний колір слугує основним емоційним якорем, відтворюючи подвійну природу пристрасті та святковості, притаманну оперній традиції. Цьому відтінку належить роль візуального серцебиття, що пульсує крізь вишуканий костюм і пов'язує фізичну форму з культурною символікою щастя та життєвої сили. У взаємодії цього насиченого червоного з продуманим використанням білого створюється ритмічна візуальна каденція, що імітує плин рухів і подих танцівника. Білі

елементи, особливо у хвилястих рукавах та нижній білизні, додають відчуття легкості та грації, виступаючи контрастом до важких, насичених тонів мантиї. Таке поєднання дозволяє погляду мандрувати по композиції, слідуючи за уявним рухом рук та нахилом голови, тим самим відтворюючи часовий досвід танцю в просторовій композиції.

Візуалізація тканини спрямована на передачу м'якої, блискучої фактури, яка взаємодіє з уявним джерелом світла, підкреслюючи складки та драпірування мантиї з такою точністю, що створює враження ваги та плавності матеріалу. Делікатна квітова вишивка у відтінках синього, зеленого та рожевого інтегрована як невід'ємна частина візуального наративу, додаючи шари складних деталей, що підкреслюють тему елегантності. Ці невеликі сплески кольору розбавляють монотонність домінуючого червоного, створюючи візуальний ритм, що веде погляд по вбранню та підкреслює майстерність, притаманну традиційному одягу. На противагу цьому, фон залишається навмисно менш вишуканим, що запобігає відволіканню уваги та гарантує, що погляд глядача залишається зосередженим на виконавці. Ця варіація текстури підкреслює ієрархію композиції, встановлюючи фігуру як безперечного головного героя візуальної історії. Освітлення також відіграє важливу роль у втіленні теми опери, виступаючи невидимою рукою, яка формує обриси та визначає настрій роботи. Використовується стратегія фронтального освітлення, щоб огорнути виконавця чистим, чесним світлом, яке розкриває деталі гриму на обличчі та фактуру костюма, водночас створюючи м'які, ледь помітні тіні, що підкреслюють тривимірність фігури. Це дозволяє уникнути різких контрастів, які можуть згладити зображення, натомість обираючи плавний перехід тонів, що надає об'єму тілу та хвилястому одягу. Макіяж обличчя, з його яскравими червоними та білими пігментами, стає відображенням емоцій, що передає внутрішній стан персонажа без потреби у вербальному вираженні. Вишуканий головний убір, прикрашений каскадними китицями та оздобленням, відбиває світло таким

чином, що навіює рух та велич, завершуючи перетворення людської фігури на театральну ікону.

Концепція роботи спрямована на подолання розриву між звуковим та візуальним вимірами Сицюй, переклавши ритм музики та поетику текстів пісень на суто візуальну мову. У результаті отримане образ є інтерпретаційною реконструкцією, що вловлює душу вистави. Зосередившись на взаємодії кольору, форми, світла та текстури, концепція створює простір, де глядач може відчувати емоційну глибину та культурне значення традиції. Картина стає носієм безперервності цього виду мистецтва, зберігаючи швидкоплинну красу вистави та пропонуючи позачасове відображення сили людського самовираження. Синтез цих елементів дає цілісне візуальне висловлювання, яке резонує зі складністю та багатством вихідного матеріалу, реалізуючи мету дисертації щодо розробки надійного та змістовного рішення цієї теми.

5. Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму

У пошуках композиційних засобів для втілення творчої ідеї Сицюй необхідне глибоке поєднання традиційних естетичних принципів та сучасної візуальної динаміки для створення основи, в якій фігура існує як живий носій культурної пам'яті та емоційного резонансу. Основний підхід зосереджується на просторовому розміщенні виконавця на площині зображення, використовуючи динамічну асиметрію, яка віддзеркалює кінетичну енергію, притаманну самому танцю. Замість того, щоб закріплювати фігуру в статичній, центральній позиції, композиція запрошує погляд глядача подорожувати вздовж діагонального поштовху тіла, створюючи відчуття поступального руху та призупиненої анімації. Це зміщене розміщення створює напругу між стабільністю та рухом, відображаючи дисципліновану,

але плавну природу оперного виступу, де кожен жест несе наративне навантаження. Негативний простір, що оточує фігуру, стає активним учасником композиції, слугуючи порожнечою, яка підсилює присутність виконавця, подібно до того, як тиша між музичними нотами визначає мелодію. Таким стратегічним використанням порожнечі яскравий червоний колір костюма може «дихати», завдяки чому він не перевантажує полотно, занурюючи глядача в інтимну сферу вистави.

З точки зору структури, концепція відкидає жорстку симетрію на користь динамічної асиметрії, яка віддзеркалює органічну непередбачуваність живого виступу. Розміщення виконавця трохи поза центром створює відчуття поступального руху, ніби вона застигла посеред повороту або в розпалі жесту, що розповідає історію. Продовженням цього є позиціонування рук яке стає ключовим елементом цього рішення. Піднята ліва рука з елегантно розчепіреними пальцями розширює простір навколо фігури, запрошуючи глядача у сцену, тоді як зігнута права рука закріплює позу, надаючи відчуття рівноваги та контролю. Особливе розташування елементів перетворює статичний образ на застиглий момент потенційної енергії, натякаючи на те, що рух продовжується за межами кадру. Так, схилена вниз голова додає нотку інтроспекції та спокою, контрастуючи з розкинутими назовні руками та створюючи складний емоційний ландшафт, що відображає багатогранну розповідь Пекінської опери.

6. Технологічні та живописні засоби художнього твору

Технологічна основа для втілення цієї художньої концепції починається з відбору основи та ґрунтувальних шарів, які слугують фундаментальним посередником між задумом художника та фізичним носієм. Розмір полотна для втілення ідей зображення був обраний 70x120 см.

Колірна стратегія значною мірою спирається на психологічний та візуальний ефект основного відтінку, а саме яскраво-червоного кольору, з технічно виваженого підходу до накладання шарів (іл. 12, 13). Щоб досягти «блискучого» ефекту шовкового костюма, незамінною стає техніка глазурування. Прозорі шари алізаринового червоного та кадмієвого червоного середньої густини наносяться на теплішу підмальовку, дозволяючи світлу проникати крізь поверхню та відбиватися від білого тла, створюючи відчуття внутрішнього сяйва та глибини. Цей метод ефективно контрастує з непрозорими сумішами, необхідними для глибокого, майже чорного фону. Фон вимагає насиченої, темної тональності, якої досягають шляхом змішування чорного слонової кістки з паленою умброю та додаванням глибокого синього для охолодження тіньових ділянок. Нанесення цього темного тону передбачає техніку зменшення, коли темний пігмент накладається, а потім вибірково обробляється або знімається для створення тонких варіацій тону, гарантуючи, що фон створює драматичну, віддалену сцену для фігури, не виглядаючи при цьому плоским або неживим.

Щоб досягти м'якої, блискучої фактури, властивій вбранням учасників вистави, використовується багатошарова техніка ґрунтування з різним ступенем шліфування для створення поверхні, що сприймає олійну фарбу з певним рівнем шорсткості та поглинальної здатності. Ця підготовка дозволяє червоним пігментам лягати на полотно з насиченою глибиною, що імітує блиск шовкового бродату (іл. 14). Нанесення цих кольорів відбувається шляхом нерівномірного розмивання з накладанням глазури, де тонкі прозорі шари червоного накладаються на темнішу підмальовку, дозволяючи світлу проникати крізь пігмент і відбиватися назад, створюючи внутрішнє сяйво тканини. Техніка оптичного змішування є важливою для відтворення об'ємних складок костюма, оскільки вона дозволяє уникнути брудного вигляду, який може виникнути внаслідок фізичного змішування непрозорих кольорів на палітрі.

Для детального відтворення вишуканих елементів головного убору та квіткової вишивки необхідно змінити масштаб графічних інструментів. Для виконання складних синіх, зелених і рожевих мотивів, що прикрашають червоні шати, використовуються круглі кисті з тонким кінчиком із соболячого волосу. На цьому етапі фарба повинна мати високу в'язкість і бути змішаною з висушувачем, щоб зберегти чіткі, виразні контури, які не розпливаються у навколишній червоний фон. Точність, необхідна для виконання китиць з бісеру та макіяжу обличчя, що характеризується яскравими червоними та білими пігментами навколо очей та губ, де злегка рельєфне нанесення фарби створює тактильну якість, що імітує текстуру прикрас та косметики. Самі риси обличчя відтворюються за допомогою техніки плавного розтушовування, приділяючи особливу увагу підшкірним варіаціям відтінку шкіри, щоб передати спокій та виразність виконавця.

7. Висновки

Процес, що розпочався з пошуку актуальної тематики та продовжився ретельною систематизацією підготовчих матеріалів, завершився створенням оригінального твору, який уособлює концепцію традицій та особливостей теми опери Сицью. Цей підсумковий етап підтверджує тезу, за якою складна духовна та візуальна мова традиційної опери може знайти глибоке та яскраве втілення у живописі, набуваючи самостійного художнього значення. Глибоке занурення у тему дозволило сформувати візуальну мову, де кожен колірний та композиційний вибір служить загальній ідеї збереження культурної спадщини та емоційного резонансу. Підсумком цього дослідницького шляху стало остаточне поєднання, в якому теоретичні пошуки зливаються з практичною художньою реалізацією, перетворюючи абстрактні підготовчі матеріали на матеріальне втілення культурної розповіді (іл. 15). Початкове заміщення контексту послужило основоположним поворотом, що зсунуло дискурс з сприйняття історичних форм до їхнього сучасного резонансу в рамках глобального візуального лексикону. Систематично збираючи та упорядковуючи підготовчі матеріали, це дослідження створило потужну архівну базу, яка пролила світло на складну генеалогію вистав Сицью, розкривши, як традиційні жести та символічні колірні коди функціонують живою мовою. Цьому систематичному підходу вдалося заглибитися в аналогії з порівняльним аналізом, що виявив повторювані мотиви театральності та універсальний людський потяг до драматизації існування через стилізовані рухи та костюми.

8. Список використаних джерел

1. Chen Shifa. Lin Fengmian: Blending Chinese and Western Styles. Shanghai People's Fine Arts Publishing House, 2015. 256 p.
2. Guan Liang. Opera Figure Paintings / Lin & Lin Gallery. URL: https://www.linlingallery.com/album_d.php?lang=en&tb=2&id=664
3. Lin Fengmian. Opera Figures from the Lotus Lantern / Christie's. URL: <https://www.christies.com/en/lot/lot-5442316>
4. Zhang Daqian: A Guide to China's Most Popular Artist / Christie's. 2021. URL: <https://www.christies.com/en/stories/10-things-to-know-about-zhang-daqian-f2b919800c46463e8f5fab5e774e0d1e>
5. Zhang Daqian. Museum of Fine Arts Boston. URL: <https://www.mfa.org/exhibitions/zhang-daqian>
6. A Study on the Colors of Peking Opera Facial Makeup / Clausius Press, 2022. URL: <https://www.clausiuspress.com/article/10154.html>
7. A Study on the Colors of Peking Opera Facial Makeup / Semantic Scholar, 2019. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/ab44/8b058213efd35f317e3d53f0cb8dd7f9fc35.pdf>
8. An Analysis of Traditional Chinese Opera Costume Research / Taylor & Francis Online, 2025. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311983.2025.2469459>
9. Chinese Opera Costume / Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_opera_costume
10. Chinese Opera Costume / IDCPC. 2023. URL: https://www.idcpc.org.cn/english2023/chinadelights/arts/opera/202307/t20230727_157765.html
11. Embroidery and Design: The Art of Chinese Opera Costumes / YouTube Video. Metropolitan Museum of Art, 2023.
12. Exhibition Showcases Charm of Chinese Opera Figure Paintings / MEET Magazine Shanghai. 2020. URL: <https://www.meet-in->

shanghai.net/en/news/exhibition-showcases-charm-of-chinese-opera-figure-paintings-954125/

13. Fresh Efforts to Protect Traditional Opera / China Daily. 2025. URL: <https://www.chinadaily.com.cn/a/202501/07/WS677cd370a310f1265a1d9788.html>
14. Gao Made. Collected Works of Opera Paintings. Beijing: People's Fine Arts Publishing House, 2018. 312 p.
15. Li Ruzhen. The Flowers in the Mirror / Study on Fengmian Lin's Painting Style. Madison Publishing, 2019. URL: <https://madison-publishing.com/index.php/iajhss/article/download/4621/4636/9382>
16. Lin Fengmian. Exhibitions / Tina Keng Gallery. URL: <https://www.tinakenggallery.com/en/artists/29-lin-fengmian/exhibitions/>
17. Peking Opera / UNESCO Intangible Cultural Heritage. URL: <https://ich.unesco.org/en/RL/peking-opera-00418>
18. Peking Opera / Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Peking_opera
19. Peking Opera is a Classic Form of Chinese Performance Art / CGTN Europe. 2021. URL: <https://www.facebook.com/cgtneuropeofficial/posts/peking-opera-is-a-classic-form-of-chinese-performance-art-combining-the-music-of/1126295449530999/>
20. Peking Opera Seeks Balance Between Tradition and Innovation / Beijing Review. 2021. URL: https://www.bjreview.com/China/202106/t20210607_800248748.html
21. Play Ink: Chinese Opera Ink Painting Exhibition / William Paterson University. 2013. URL: <https://www.wpunj.edu/articles/news/2013-03-03/play-ink-ink-play-chinese-opera-ink-painting-exhibition>
22. Red Doesn't Mean Glam. It Means Loyalty / CGTN America. 2022. URL: <https://www.facebook.com/cgtnamerica/posts/red-doesnt-mean-glam-it-means-loyalty-this-makeup-isnt-decoration-its-storytelli/1094956899329557/>

23. Sotheby's. Guan Liang / Modern Art Evening Sale, 2019. URL: <https://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2019/modern-art-evening-sale-hk0856/lot.1001.html>
24. Sotheby's. Zhang Daqian: 20 Facts About the Most Popular Chinese Painting Master. URL: <https://www.sothebys.com/en/articles/zhang-daqian-20-facts-about-the-most-popular-chinese-painting-master>
25. Study of Symbolic Expressions in Peking Opera's Costumes and Lyrics / University of Central Florida Libraries. URL: <https://stars.library.ucf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4487&context=etd>
26. The Spectrum of the Facial Mask in Peking Opera / China Plus News. 2021. URL: <https://www.facebook.com/chinaplusnews/posts/the-spectrum-of-the-facial-mask-in-peking-opera-signifies-the-different-characte/2278361012304596/>
27. Ye Qiangyu. Collected Works of Opera Paintings. Shanghai: Shanghai People's Fine Arts Publishing House, 2017. 288 p.
28. A Brief Introduction to Beijing Opera / Association for Asian Studies. URL: <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/a-brief-introduction-to-beijing-opera/>
29. Cantonese Opera / SCMP Infographics. 2023. URL: <https://multimedia.scmp.com/infographics/culture/article/3036661/cantonese-opera/index.html>
30. Chinese Aesthetic Features of Traditional Costumes in Gan Opera / ResearchGate, 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/370220595_Chinese_Aesthetic_Features_of_Traditional_Costumes_i

9. Список ілюстрацій

1. Гу Хунчжун. Нічні гуляння Хань Сіцзая. Х ст. Сувій, чорнила та кольори на шовку. 28,7х335,5 см. Палацовий музей, Пекін.
2. Чжан Дацянь. Фігурка з Пекінської опери. XX ст. Кругле віяло, колір на папері. 30х37 см. Приватна колекція.
3. Чжан Дацянь. Тибетська танцівниця. 1945. Сувій, чорнило та колір на папері. 106,6х60 см. Приватна колекція.
4. Гуань Лян. Драматичні персонажі. 1980. Туш та колір на папері. 63х 44,5 см. Приватна колекція.
5. Гуань Лян. Король мавп. 1979. Чорнило та колір на папері. 66х42 см. Приватна колекція.
6. Лін Фенмянь. Фігури Пекінської опери. 1970-ті роки. Чорнило і колір на папері. 65х65 см. Приватна колекція.
7. Є Цянью. Ресторан Дачен. 1949. Чорнило і колір на папері. 34х60.5 см. Приватна колекція.
8. Чен Шифа. Оперна фігура. 1989. Чорнило та колір на папері, сувій. 68,8х45 см. Приватна колекція.
9. Чен Шифа. Танцююча дівчина. 1977. Чорнило та колір на папері. 76х53 см. Приватна колекція.
10. Гао Маде. Приборкання демонів. 1983. Чорнило та колір на папері. 68х44,5 см. Приватна колекція.
11. Картон до дипломної картини.
12. Ескіз, кольорові пошуки до дипломної картини.
13. Ескіз, кольорові пошуки до дипломної картини.
14. Етап роботи над дипломною картиною.
15. Вень Цюанхао. Дипломна картина «Сицйюй». 2026.Полотно, олія. 70х120 см.
16. Оформлення дипломної роботи «Сицйюй».

10. Альбом ілюстрацій

Іл. 1. Гу Хунчжун. Нічні гуляння Хань Сіцзая

Іл. 2. Чжан Даянь. Фігурка з Пекінської опери

Іл. 3. Чжан Дацянь. Тибетська танцівниця

Іл. 4. Гуань Лян. Драматичні персонажі

Іл. 5. Гуань Лян. Король мавп

Іл. 6. Лін Фенмян. Фігури Пекінської опери

Іл. 7. Сі Цянью. Ресторан Дачен

Іл. 8. Чен Шифа. Оперна фігура

Іл. 9. Чен Шифа. Танцююча дівчина

Іл. 10. Гао Маде. Приборкання демонів

Іл. 11. Картон до дипломної картини

Іл. 12. Ескіз, кольорові пошуки до дипломної картини

Іл. 13. Ескіз, кольорові пошуки до дипломної картини

Іл. 14. Етап роботи над дипломною картиною

Ил. 15. Вень Цюанхао. Дипломна картина «Сицую». 2026

Іл. 16. Оформлення дипломної роботи «Сицюй»